

Nacionalno preverjanje znanja učencev: namen, organiziranje in uporaba rezultatov

Ta študija, ki jo je pripravilo omrežje Eurydice, daje podrobno sliko o vsebini in organizaciji nacionalnih preizkusov znanja v 30 evropskih državah in o uporabi njihovih rezultatov pri obveščanju izobraževalne politike in prakse ter pri usmerjanju šolanja učencev. Navaja različne odločitve evropskih držav o ciljih nacionalnega preverjanja znanja, njihovi pogostosti in obsegu ter opozarja na pomembnost vseevropskih vzorcev in trendov. Poudarjeno je tudi, da je treba razvijati skladne sisteme preverjanja znanja učencev in z njimi vzpostavljati ravnotežje med nacionalnimi preizkusi znanja in drugimi oblikami preverjanja, tako da učencev ne bi le ocenjevali, temveč jim pomagali napredovati.

Prizadevanja evropskih držav, da povečajo učinkovitost in uspešnost svojih izobraževalnih sistemov, so privedla do tega, da sta poudarjena merjenje in spremljanje kakovosti. V večini evropskih držav je bilo redno nacionalno preverjanje znanja učencev uvedeno pred kratkim in se v zadnjem obdobju hitro širi. V nemško govorečem delu Belgije, na Češkem, v Grčiji, Walesu in Lihtenštajnu v šolskem letu 2008/2009 še niso imeli obveznih nacionalnih preizkusov v obveznem izobraževanju. Več drugih držav še ni popolnoma zaključilo uvajanja nacionalnega preverjanja znanja. Pomen nacionalnega preverjanja znanja se še naprej spreminja. V Združenem kraljestvu (Angliji, Walesu in na Severnem Irskem) se je pomen njihove vloge v celotnem sistemu preverjanja in ocenjevanja zmanjšal.

Študija zajema obvezno izobraževanje. Podatki so za šolsko leto 2008/2009.

Kaj je Eurydice?

Omrežje Eurydice zagotavlja informacije in analizira evropske izobraževalne sisteme in politike. V omrežje je povezanih 37 nacionalnih enot s sedežem v vseh 33 državah, ki so vključene v program EU Vseživljenjsko učenje (države članice EU, države EFTA, Hrvaška in Turčija). Izvršna agencija za izobraževanje, avdiovizualne vsebine in kulturo (EACEA) v Bruslju koordinira in vodi dejavnosti omrežja ter načrtuje študije in pripravlja različne spletne objave.

Vse publikacije so brezplačno dostopne na spletni strani: <http://www.eurydice.org>.

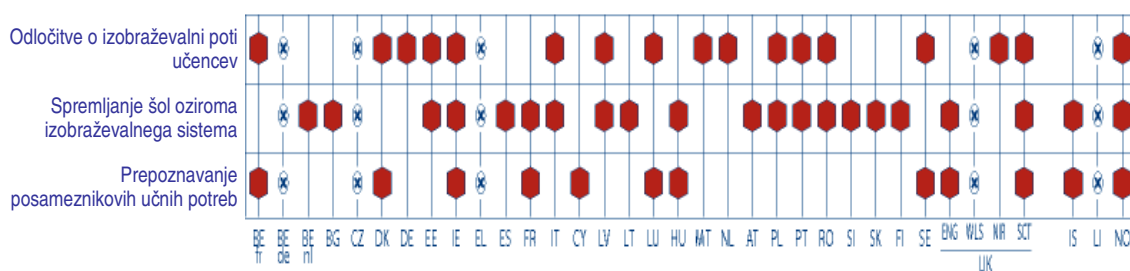
Namen nacionalnih preizkusov znanja

Trenutni nacionalni preizkusi znanja se uporabljajo najpogosteje za certificiranje oziroma za vpisovanje učnega uspeha v spričevalo. Pogosto se uporabljajo tudi ali zgolj za spremljanje kakovosti šol oziroma sistema obveznega izobraževanja. V manjšem številu držav uporabljajo rezultate testiranj za ugotavljanje učenčevih individualnih potreb.

Šolske oblasti v nekaterih državah uporabijo posamezne preizkuse za izbran namen, bolj običajno pa jih uporabijo za več različnih

namenov, saj so preizkusi strokovno, organizacijsko in finančno zelo zahteven projekt. Primer slednjega je: rezultati preizkusov za podelitev certifikata ali za prepoznavanje učenčevih potreb se uporabljajo za šole oziroma spremljanje sistema ali rezultate preizkusov za spremljanje celotnega izobraževalnega sistema pošljejo nazaj na sodelujoče šole z obrazložitvijo, da je potrebno izboljšati delo šole.

Slika 1: Glavni cilji nacionalnih standardiziranih preizkusov znanja, obvezno izobraževanje, 2008/2009

⊗ Ni nacionalnega preverjanja znanja.

Vir: Eurydice.

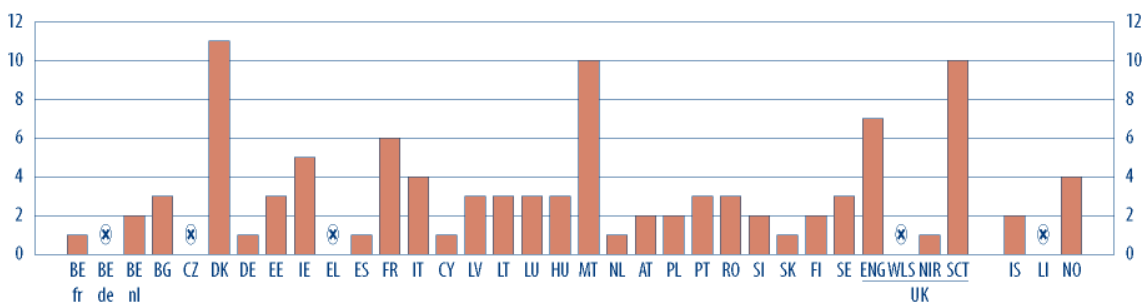
Pogostost nacionalnega preverjanja znanja se med državami razlikuje

V povprečju v evropskih državah organizirajo nacionalne preizkuse znanja v obveznem izobraževanju po triadah. Nacionalni preizkusi znanja so večinoma obvezni za vse učence določene starostne skupine. Kjer preverjanje ni obvezno, pa se ga pogosto udeležijo vsi. V nekaterih državah je testiranje učencev pogostejše od povprečja. Na Danskem učenci v času obveznega izobraževanja tudi po 11-krat

opravljajo nacionalne preizkuse znanja; sledijo Malta in Škotska, kjer učenci opravljajo nacionalne preizkuse znanja po 10-krat, do 7-krat v Angliji in do 6-krat v Franciji.

Po drugi strani pa šest držav organizira nacionalna preverjanja znanja v času obveznega izobraževanja samo enkrat.

Slika 2: Število šolskih let, ko je organizirano nacionalno preverjanje znanja šolsko leto 2008/2009

⊗ Ni nacionalnega preverjanja znanja.

Vir: Eurydice.

Nacionalno preverjanje pogosto poteka le pri glavnih predmetih

Pogosto se z nacionalnimi testi preverja znanje le pri dveh temeljnih predmetih: učnem jeziku in matematiki. V nekaterih državah dodajo tudi tuji jezik in/ali naravoslovje. Znanje iz več predmetov preverjajo tam, kjer so takšna preverjanja potrebna za zaključek izobraževanja na nižji sekundarni ravni in se rezultati vpisujejo v končno spričevalo. Nekaj pa je tudi držav, ki organizirajo preizkuse znanja iz večjega števila predmetov tudi za evalvacijske namene.

Več držav pri preverjanju znanja predmete menja letno, tako jih zajamejo več, breme za učence in učitelje pa ni dosti težje.

V teku so razprave med oblikovalci politik in strokovnjaki za izobraževanje o prednostih in morebitnih negativnih učinkih pogostih testiranj. Razprave so se osredinile na iskanje ravnotežja med potrebo po najnovejših podatkih in tveganjem za prekomerno testiranje.

Poleg tega se razmišlja o nekaterih škodljivih vplivih preverjanja, na primer o možnem krčenju kurikulumov, zmanjšanju učinkovite rabe časa za

poučevanje ter povečanju stresa in preobremenitve. Ti učinki so opazni zlasti pri preizkusih, ki so za učence, učitelje in šole odločilnega pomena.

Pri resnih odločitvah se uspehu pri preizkusih prištejejo še druge ocene

Večina evropskih držav organizira nacionalne preizkuse, ki so za učence zelo pomembni, saj dosežen uspeh vpliva na odločitev o njihovem nadaljnjem izobraževanju. V teh primerih se doseženemu uspehu prištejejo še druge ocene, predvsem tiste, pridobljene med stalnim preverjanjem v razredu in pri internih izpitih.

Učitelji imajo torej možnost, da soddločajo o svojih učencih. Tak način omogoča, da se prepletejo prednosti različnih sredstev za preverjanje znanja in je hkrati odziv na skrb, da nacionalni preizkusi prikažejo le hiter posnetek učenčevih dosežkov v določenem času in le z nekaterih področij.

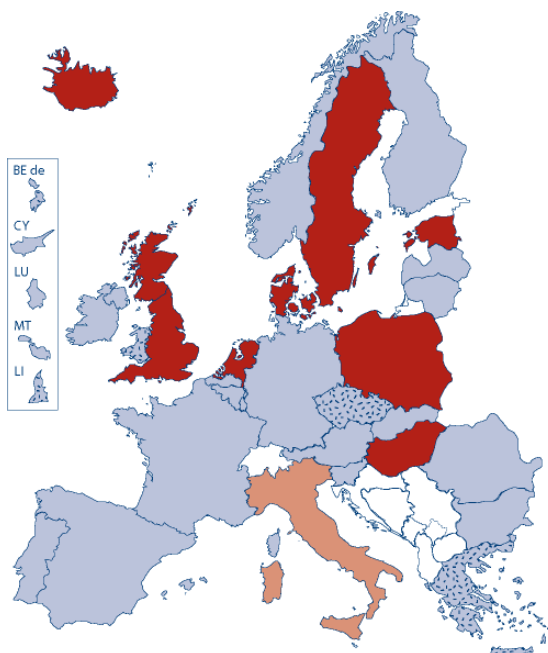
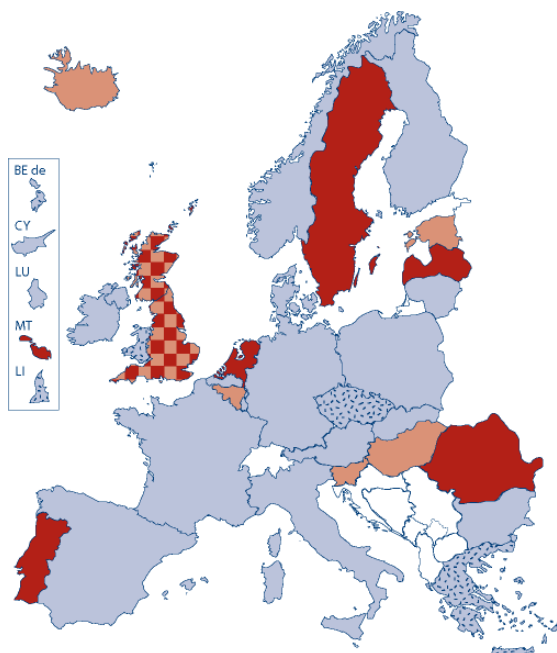
Rezultati nacionalnega preverjanja navadno niso objavljeni oziroma se jih ne uporablja za evalvacijo šole

Rezultati pri preizkusih znanja se uporabljajo za več namenov, med njimi za spremljanje standardov, zagotavljanje povratnih informacij za učence in starše in usmerjanje učiteljevega dela. Preizkusi imajo v vseh državah pomembno vlogo

pri razvoju politik, rezultati pa se uporabljajo pri oblikovanju ukrepov, povezanih z nesorazmerno ravno dosežkov ter pri pripravi kurikulumov ali programov za stalno strokovno izpopolnjevanje učiteljev.

Slika 3: Uporaba rezultatov pri preizkusih znanja za evalvaciji šol, obvezno izobraževanje, šolsko leto 2008/2009

Slika 4: Objavljanje rezultatov pri nacionalnih preizkusih znanja po šolah, obvezno izobraževanje, šolsko leto 2008/2009

- A: Rezultati se uporabljajo pri zunanji evalvaciji.
- B: Priporočila ali pomožna orodja za uporabo rezultatov pri notranji evalvaciji
- Ne A in ne B.
- Ni nacionalnih preizkusov znanja.

- A: Objavo podatkov organizira osrednji ali lokalni organ ali jo zahtevajo od šol.
- B: Objava je v pristojnosti šole.
- Ni objav.
- Ni nacionalnih preizkusov znanja.

Vir: Eurydice.

Mnoge evropske države posameznim šolam pripravijo zbirne podatke o uspehu njihovih učencev, tako da jih lahko primerjajo z nacionalnim povprečjem. Na splošno se šole same odločijo, kako jih bodo uporabile za izboljšanje svojega dela. V dvanajstih državah pa je priporočeno ali zahtevano, da se podatki uporabijo pri notranji ali zunanji evalvaciji šol. V

primerjavi z nekaterimi neevropskimi državami, npr. Združenimi državami Amerike ali Kanado, se v Evropi rezultati preizkusov znanja le redko uporabljajo kot kazalnik odgovornosti, na podlagi katerega se določajo kazni in nagrade ali razporejajo sredstva.

Večina evropskih držav ne objavlja zbirnih podatkov o uspehu po posameznih šolah. Ponekod je celo z uradnimi dokumenti izrecno

prepovedano sestavljanje razvrstitvenih preglednic, saj ni verjetno, da bi lahko pripomogle k boljšemu izobraževanju.

*

* *

Celotna študija

Nacionalno preverjanje znanja učencev v Evropi: namen, organiziranje in uporaba rezultatov

je na voljo v francoščini, angleščini, nemščini in drugih jezikih
na spletni strani Eurydice:

www.eurydice.org

Tiskane izvode študije prejmete po naročilu na

eacea-eurydice@ec.europa.eu.

Drugi pomembni dokumenti o tematiki:

- *Theoretical and Real Effects of Standardised Assessment* (Teoretični in praktični učinki standardizirane ocene), pregled literature: Nathalie Mons, avgust 2009
- Eurydice: Key Data on Education 2009 (Pomembni podatki o izobraževanju 2009) [primerjalna analiza izobraževalnih sistemov v Evropi]
- Evropska komisija: Izobraževanje in usposabljanje